

Nodarbinātības
valsts aģentūra

Pirms došanās uz ārvalstīm

Publicēts: 14.02.2020.

Darba meklētājiem pirms došanās uz ārvalstīm

EURES sniegs atbildes uz Taviem jautājumiem par nepieciešamo dokumentu sagatavošanu izvēlētajā valstī, palīdzēs atrast piemērotas vakances, kuras atbilst Tavai kvalifikācijai un prasmēm kā arī sniegs informāciju par bezdarbnieka pabalstu. AR EURES palīdzību Tu noskaidrosi, Kāda ir darba tirgus situācija izvēlētajā valstī, kādi ir darba un dzīves nosacījumi, cik labi jāzina valoda un kas jāņem vērā slēdzot darba līgumu citā Eiropas valstī. Uzzināsi, kāda ir sociālā aizsardzība un garantijas ārvalstīs. Kāda ir reģistrācijas kārtība, ierodoties valstī. Vai Tava iegūtā izglītība tiks atzīta? Kā arī kādas ir tavas tiesības un pienākumi uzturoties ārvalstīs.

Youtube video par EURES pakalpojumiem darba meklētājiem: <https://www.youtube.com/watch?v=HAXkkMT8GuQ>

[Informatīvs buklets "Uzzini, pirms piekrīti darbam ārvalstīs!" \(latv.val.\)](#)

[Informatīvs buklets - Mobilitātes ceļvedis \(angļu valodā\)](#)

Ja esi izvēlējies meklēt darbu un strādāt kādā Eiropas Savienības (ES) vai Eiropas Ekonomiskās Zonas (EEZ) valstī, noskaidro:

KĀDI IR DARBA NOSACĪJUMI KONKRĒTAJĀ VALSTĪ? [↻](#)

Visās ES/EEZ valstīs (Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Igaunija, Itālija, Īrija, Īslande, Kipra, Lielbritānija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija) un Šveicē Tev ir brīva piekļuve darba tirgum un lai strādātu šajā valstī Tev nav nepieciešama darba atļauja. Lai uzsāktu darbu Tev ir jāatrod piemērots darba piedāvājums un ar darba devēju, jāvienojas par darba nosacījumiem un darba uzsākšanas laiku un jānoslēdz darba līgums.

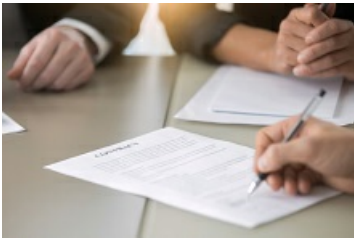
* Augstāk minētie nosacījumi attiecas uz Latvijas pilsoņiem. Nepilsoņiem katrā valstī tiek piemēroti atšķirīgi noteikumi attiecībā uz ES nepilsoņu nodarbinātību.

CIK LABI JĀZINA VALODA? [↻](#)

Ņem vērā, lai strādātu ārvalstīs, Tev ir nepieciešams zināt vietējās valsts valodu vai citu svešvalodu, kura attiecīgajā valstī tiek lietota (piemēram, ja vēlies strādāt Zviedrijā, vairumā darba piedāvājumu tiks prasītas atbilstošas zviedru valodas zināšanas). Valoda Tev jāzina tādā līmenī, lai Tu varētu saprasties ar darba devēju, saprastu darba līguma nosacījumus, darba uzdevumu un darba instrukcijas, kā arī varētu kontaktēties ar klientiem, ja tas nepieciešams veicot darbu. Vairākās valstīs tiek piedāvāti gan maksas, gan bezmaksas valodu kursi.

Darba līgums

Lai uzsāktu darbu Tev ar darba devēju ir jāslēdz darba līgums. Vēlams darba līgumu

noslēgt rakstveidā. Darba līgumā jābūt norādītiem taviem darba pienākumiem, profesijai, atalgojumam un darba laikam, kā arī var būt norādīti papildu nosacījumi. Ņem vērā, ka katrā valstī darba līguma nosacījumi var atšķirties (piemēram, Dānijā normālā darba nedēļa ir 37 stundas atšķirībā no Latvijas un vairuma citu Eiropas valstu 40 stundām nedēļā).

Nodokļi

Pirms darba uzsākšanas Tev vietējā nodokļu institūcijā ir jānoformē nodokļu

karte/numurs. Darba devējam būs nepieciešama Tava nodokļu karte/numurs, lai varētu veikt nepieciešamos nodokļu maksājumus no Tavas algas. Ja uzsākot darbu Tev nebūs nodokļu karte/numurs, tad ir iespējams, ka darba devējam no Tavas algas būs jāietur nodoklis, kas ir lielāks, nekā tas tiktu ieturēts, ja Tu būtu noformējis nodokļu karti/numuru (piemēram, Norvēģijā bez nodokļu kartes no Tavas bruto algas tiks ieturēti nodokļi 50% apmērā, bet ar nodokļu karti apmēram 30% apmērā).

Ņem vērā, ka vairākās valstīs (piemēram, Lielbritānijā, Īrijā, Ungārijā) ir progresīvā nodokļu sistēma, t.i., jo lielāku algu Tu saņem, jo lielāki nodokļu maksājumi tiks ieturēti.

Papildu informāciju par darba līguma nosacījumiem un dokumentu noformēšanu Tevis izvēlētajā valstī uzzini Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) EURES mājas lapas: www.nva.gov.lv/eures_sadaļa_„Darba_meklētājiem” vai EURES – Eiropas darba mobilitātes portālā: www.eures.europa.eu sadaļā „Dzīvošana un darbs”.

KĀDA IR REĢISTRĀCIJAS KĀRTĪBA, IERODOTIES VALSTĪ: UZTURĒŠANĀS ATĻAUJA, IEDZĪVOTĀJU REĢISTRS U.C.?

Bez uzturēšanās atļaujas/reģistrācijas Tu vari uzturēties kādā no Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīm līdz 3 mēnešiem.

Lai valstī uzturētos ilgāk, Tev atbildīgajā institūcijā (piemēram, Norvēģijā, Somijā un Īrijā – policijā, Zviedrijā, Dānijā – Migrācijas pārvaldē) ir nepieciešams reģistrēt savu uzturēšanos valstī.

Ja Tu plāno uzturēties valstī ilgāk par 6 mēnešiem, tad Tev parasti ir jāreģistrējas vietējās pašvaldības iedzīvotāju vai personu reģistrā.

Atceries - ja atrodies ārpus Latvijas ilgāk par 3 mēnešiem, Tavs pienākums ir paziņot Latvijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei savas dzīvesvietas adresi ārvalstīs, kā arī 30 dienu laikā jāpaziņo par ārvalsts dzīvesvietas adreses maiņu. [Iesniegums par dzīvesvietas adresi ārvalstīs](#).

Ārvalstu dzīvesvietu var reģistrēt arī elektroniski portālā www.latvija.lv izmantojot e-pakalpojumu: [Iesniegums par dzīvesvietas reģistrēšanu ārvalstīs](#).

Papildus informāciju par uzturēšanos un reģistrācijas kārtību Tevis izvēlētajā valstī uzzini Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) EURES mājas lapā: [www.nva.gov.lv/eures_sadalja_„Darba_meklētājiem”](http://www.nva.gov.lv/eures_sadalja_Darba_meklētājiem) vai EURES – Eiropas darba mobilitātes portālā: www.eures.europa.eu sadaļā „Dzīvošana un darbs”.

KĀ MEKLĒT DZĪVESVIETU?

Ja esi atradis darbu, tad noskaidro vai darba devējs nodrošina dzīvesvietu. Vairumā darba

piedāvājumu, kuri ir viesnīcu un restorānu sfērā un lauksaimniecībā ir norādīts, ka darba devējs nodrošina dzīvesvietu vai palīdz to atrast.

Ja darba devējs dzīvesvietu nenodrošina, tad vislielākās iespējas to atrast ir vietējās valsts presē un internetā. Dzīvesvietas atrašanai vari izmantot arī nekustamo īpašumu aģentūru un aģentu pakalpojumus. Kā pagaidu mitekli līdz pastāvīgas dzīvesvietas atrašanai vari izmantot viesnīcas un hostelus.

Ņem vērā, ka Tev var tikt prasīta ires priekšapmaksā par 1 - 3 mēnešiem uz priekšu.

Ņem vērā, ka lielākajās pilsētās dzīvesvietu atrast ir grūtāk un dzīvesvietas izmaksas ir daudz augstākas nekā mazpilsētās un lauku reģionos.

Informācija par hosteljiem: www.hostels.com un www.hostelworld.com

Darbs

Ņem vērā, ka katrā valstī darba līguma noslēgšana, grozīšana, kā arī atalgojuma veids, pieņemšana darbā un citi darba apstākļi var būt atšķirīgi (piemēram, Lielbritānijā, Īrijā, Vācijā un Nīderlandē ir valsts noteiktās minimālās algas, bet Zviedrijā, Somijā un Norvēģijā minimālās algas un atalgojuma apmēru nosaka koplīgumi ar arodbiedrībām).

Dzīvošana

Ņem vērā, ka, lai gan attīstītākajās Eiropas valstīs atalgojuma līmenis ir augstāks nekā Latvijā, bet arī dzīvošanas izmaksas un sabiedriskā transporta izmaksas ārvalstīs var būt daudz augstākas nekā Latvijā.

Katrā valstī atšķirīga var būt arī veselības aprūpes un izglītības sistēma, kā arī kultūras tradīcijas.

Sociālā drošība

Ņem vērā, ka katrā valstī atšķiras nosacījumi dažādu pabalstu (ģimenes, bērnu, bezdarbnieku, invaliditātes, slimības u.c.) saņemšanai, kā arī atšķirīgi ir pabalstu apmēri. Vairums pabalstu balstās uz veikto sociālo iemaksu apjomu un iemaksu ilgumu (piemēram, lai pretendētu uz bezdarbnieka pabalstu Nīderlandē nepieciešams nostrādāt un veikt sociālās iemaksas 6 mēnešus, Dānijā, Vācijā un Šveicē – 12 mēnešus).

Atceries, ka bezdarbnieka pabalsts vispārējā gadījumā jāpieprasa tajā valstī, kurā esi pēdējo reizi strādājis. Piešķirot ārvalsts bezdarbnieka pabalstu var tikt ņemts vērā Latvijas un citu ES/EEZ valstu nodarbinātības/apdrošināšanas periods.

Bezdarbnieka pabalsta eksports

Ja Tu esi bezdarbnieks Latvijā un Tev ir piešķirts bezdarbnieka pabalsts, Tev ir tiesības meklēt darbu kādā Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī un turpināt saņemt Latvijas bezdarbnieka pabalstu (līdz 6 mēnešiem). Lai to darītu Tev nepieciešams Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā saņemt U2 dokumentu.

Plašāka informācija: <https://www.vsa.gov.lv/pakalpojumi/pakalpojumi-eiropas-savieniba/bezdarbnieka-pabalsts-es/>

Ierodoties valstī, Tev 7 dienu laikā jāreģistrējas sociālās apdrošināšanas institūcijā vai nodarbinātības dienesta birojā un jāiesniedz Latvijā saņemtais U2 dokuments.

Papildu informāciju par dzīves un darba apstākļiem Tevis izvēlētajā valstī uzzini Nodarbinātības valsts aģentūras EURES mājas lapā: www.nva.gov.lv/eures_sadaļa_„Darba_meklētājiem” vai EURES – Eiropas darba mobilitātes portālā: www.eures.europa.eu sadaļā „Dzīvošana un darbs”.

Visi Latvijā iegūtie kvalifikācijas un izglītības dokumenti tiek atzīti ES/EEZ valstīs

Lai strādātu ārvalstīs reglamentētā profesijā (piemēram, ārsts, jurists) Tev pirms darba uzsākšanas jāveic kvalifikācijas un izglītības dokumentu salīdzināšanas procedūra. To Tu vari izdarīt vēršoties izvēlētajā valstī Nacionālajā akadēmiskās informācijas centrā.

Papildu informāciju par kvalifikācijas un izglītības dokumentu atzīšanas un salīdzināšanas procedūru Tevis izvēlētajā valstī uzzini Nacionālajā akadēmiskās informācijas centra portālā: www.enic-naric.net

Ņem vērā, ka klimatiskie apstākļi valstī uz kuru dodies, var krasi atšķirties no Tev pierastajiem un ir iespējams paaugstināts saslimšanas risks, kā arī dažādu slimību saasināšanās (piemēram, astmas saslimšana).

Ja dodaties uz ārvalstīm darba meklējumos vai komandējumā, tad Nacionālajā veselības dienestā noformējat bezmaksas Eiropas veselības apdrošināšanas karti (EVAK), lai ārvalstī varētu saņemt valsts apmaksātu neatliekamo un nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Uzsākot darbu veselības aprūpi nodrošina valsts, kurā persona strādā.

Plašāka informācija Nacionālā veselības dienesta mājas lapā: <http://www.vmnvd.gov.lv/lv/veselibas-aprupe-es/dokumenti-pakalpojumu-sanemsanai>.